

KPL:1 Suureita ja mittauksia

- Fysiikassa eräs tapa kerätä havaintoja luonnosta on mittaaminen.
- Mitattavia asioita kutsutaan *suureiksi*, esim. matka
- Matkaa mitataan metreissä, joten metri on matkan *yksikkö*

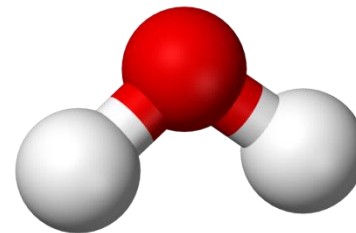
http://en.wikipedia.org/wiki/File:Desert_road_UAE.JPG

Erilaisia kappaleita

- Kaikenlaisia olioita, esineitä ja kohteita kutsutaan fysiikan maailmassa nimellä *kappale*

http://en.wikipedia.org/wiki/File:YellowLabradorLooking_new.jpg

SI-järjestelmä

- SI-järjestelmä on kansainvälinen mittayksikköjärjestelmä
- Tarkoituksena on määritellä yhdenmukaiset mittayksiköt: Esim. pituutta ei enää mitata syleinä, vaan SI-järjestelmän mukaisesti metreinä

SI-järjestelmä

Suure	tunnus	Yksikkö	lyhenne
Pituus	l, s	metri	m
massa	m	kilogramma	kg
aika	t	sekunti	s
sähkövirta	I	ampeeri	A
lämpötila	T	kelvin	K
ainemäärä	n	mooli	mol
valovoima	I	kandela	cd

Näistä *perussuureista* voidaan johtaa loput suureet (*johdannaisuureet*), esim. nopeus on matka jaettuna ajalla, yksikkö 1 m/s

- Etuliitteillä voidaan lyhentää lukuja, eli niitä käytetään käytännön syistä.
- Esim. sen sijaan, että kirjoitetaan 1000 m, voidaan kirjoittaa 1 km.
- Etuliite k tarkoittaa siis tuhatta!
- Samoin $1 \text{ mm} = 0,001 \text{ m}$ eli metrin tuhannesosa!

Etuliite	lyhenne	suomeksi	kerroin
tera	T	biljoona	1 000 000 000 000
giga	G	miljardi	1 000 000 000
mega	M	miljoona	1 000 000
kilo	k	tuhat	1 000
hehto	h	sata	100
deka	da	kymmenen	10
-	-	-	1
desi	d	kymmenesosa	0,1 eli 1/10
sentti	c	sadasosa	0,01 eli 1/100
milli	m	tuhannesosa	0,001 eli 1/1000 jne.
mikro	μ	miljoonasosa	0,000 001
piko	n	miljardisosa	0,000 000 001
nano	p	biljoonasosa	0,000 000 000 001